

Országos Statisztikai Tanács
Titkársága
 1024 Budapest, Keleti Károly u. 5-7.
 Tel.: 345-6368
 e-mail: ost@ksh.hu

KSH/3632-2/2016

Emlékeztető
az Országos Statisztikai Tanács
2016. április 19-i üléséről

	Téma	Előterjesztő
1.	Köszöntő	Dr. Vukovich Gabriella
2.	Az adatátvételekre, adatátadásokra vonatkozó együttműködési megállapodások lehetséges standardizálása	Dr. Kárpáti József
3.	A Nemzeti Statisztika Gyakorlati kódexéről szóló tájékoztatás	Dr. Kárpáti József

Az ülésen részt vettek

az OST tagjai, illetve több esetben a képviselőket ellátó személyek tanácskozási joggal (jelenléti ív szerint).

a KSH képviselőiben: Dr. Németh Zsolt a KSH Társadalomstatisztikai elnökhelyettese, Dr. Laczka Éva a KSH Gazdaságstatisztikai elnökhelyettese, a KSH főosztályvezetői, és az OST Titkárságának munkatársai.

Sándorné dr. Kriszt Éva az OST Elnöke köszöntötte az Országos Statisztikai Tanács tagjait, a meghívottakat és a KSH képviselőit.

Ezt követően felkérte az OST tagjait a napirend elfogadására. A jelenlévők egyhangúlag megszavazták a napirendet.

Majd átadta a szót Dr. Vukovich Gabriellának a KSH Elnökének.

Dr. Vukovich Gabriella Elnök asszony köszöntötte a résztvevőket és átadta megbízóleveleket Sándorné dr. Kriszt Évának és Dr. Szecskó Józsefnek, akit távollétében Dr. Novák János képviselt.

Tájékoztatásként elmondta, hogy az idei évben a Központi Statisztikai Hivatal két nagy kihívással néz szembe. Júniusban mezőgazdasági gazdaságszerkezeti felmérést, míg októberben kis népszámlálást, az úgynevezett mikrocenzust hajt végre.

Teljes körű mezőgazdasági összeírásokat tízévente hajt végre a KSH, a legutóbbi ilyen 2010-ben volt. Két teljes körű összeírás között háromévente mintavételen alapuló gazdaságszerkezeti összeírást tart, ez utóbbiak sorába illeszkedik az idej adatfelvétel.

A soron következő mezőgazdasági gazdaságszerkezeti összeírás június 1. és július 15. között lesz Magyarországon, Agrárium 2016 címmel. Az összeírást alapos előkészítő munka előzte meg, a kérdőívek kialakítása során az Európai Unió adatigényei mellett a hazai információszükségleteket is figyelembe véve. A másfél hónap alatt mintegy 3 ezer számlalóbiztos fog bekapogtatni az ország 1442 településének kijelölt mintakörzeteiben található mintegy 600 ezer címre. A legtöbb körzet Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén és Bács-Kiskun megyében került kijelölésre.

Az összeírás kiterjed a használt földterülettel kapcsolatos kérdésekre, az állatállományra, a munkaerőre, illetve néhány nem mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos kérdés is megtalálható a kérdőívben.

Az idej összeírásnak újdonsága lesz hogy a kiemelt jelentőségű mezőgazdasági termelést végző egyéni gazdaságoknak kötelező lesz az elektronikus adatszolgáltatás május 15. és 29. között. Ennek tudnivalóiról május második hetében kapnak tájékoztatást az érintettek. Mintegy 50 ezer, támogatásban részesülő, mintakörzetbe került egyéni gazdaságnak ugyancsak lehetősége lesz az elektronikus kitöltésre. Számukra ez egy lehetőség, és aki él ezzel, őt nem keresi fel összeíró júniusban.

A másik nagy összeírás az idén ősszel – hetedik alkalommal a KSH történetében – végrehajtandó mikrocenzus, kis népszámlálás. A hazai mikrocenzusok történetében kivételesen ambiciózus vállalkozásra készül a Hivatal, 10%-os mintán történik az adatgyűjtés, és öt kiegészítő felvétel kapcsolódik hozzá az egészségi állapotból fakadó akadályozottság, a foglalkozások presztízse, a nemzetközi vándorlás, a szubjektív jóllét és a társadalmi rétegződés témájában.

A 2016. október 1-jén kezdődő mikrocenzus előkészületei több szakmai területen, egymással párhuzamosan, intenzíven folynak. Megtörtént a minta kiválasztása: az országosan 10 %-os minta a budapesti kerületekkel együtt 2148 települést érint. A címeket mintegy 3500 összeírói körzetbe rendezzük. Itt is lehetővé válik az elektronikus válaszadási lehetőség.

Az első eredmények közzétételét 2017. májusában tervezi a Hivatal, azaz mindössze 6 hónappal az adatfelvétel befejezése után. Kérte az OST tagjainak együttműködését a népszerűsítésben.

Sándorné dr. Kriszt Éva felkérte Dr. Kárpáti József osztályvezető urat a 2. napirend megtartására.

2. napirendi pont: Az adatátvételekre, adatátadásokra vonatkozó együttműködési megállapodások lehetséges standardizálása

Dr. Kárpáti József köszöntötte az OST tagjait és a megjelent vendégeket. Elmondta, hogy két olyan fejlesztésről, középtávon olyan jelentős változásról ad tájékoztatást előadásaiban, amelyek az egész hivatalos statisztikai szolgálatban komoly minőségi változásokat fognak eredményezni.

A Központi Statisztikai Hivatal az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program keretében a hivatalos statisztikai szolgálat tagjaival együttműködve összeállítja minden évben a hivatalos statisztikai szolgálatnak az adatgyűjtési-adatfelvételi programját. A jogi rendelkezések azonban nem terjednek ki minden részletére annak az együttműködésnek, amely az adatok átadása-átvétele során megvalósulnak. A jól bevált gyakorlat azt mutatja, hogy vannak olyan területek, ahol hosszú távon akár tíz éves időtávra visszatekintve különböző írásbeli megállapodások, kiegészítések léteznek, készülnek, a hivatalos statisztikai szolgálat szerveivel, vagy pedig más olyan az államigazgatáson belüli szervezetekkel, amelyek jelentős adatforrásként szolgálhatnak a hivatalos statisztika számára.

Elmondta, hogy az elmúlt évben sor került a Központi Statisztikai Hivatal és néhány kiválasztott szervezet európai auditjára, amely az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexen alapult. Az auditot követően több ajánlást kapott a Hivatal, amelyek megerősítették a Hivatal vezetését abban a szándékban, hogy a KSH-nak határozottabban és szélesebb körben kell fellépnie a hivatalos statisztika koordinációja tekintetében.

Az együttműködési megállapodások lehetséges standardizálása, egységesítése az egyik ilyen szándék, amihez kérte a hivatalos statisztikai szolgálat tagjainak illetve az adatokat egyébként más megállapodások keretében szolgáltatóknak a további támogatását és együttműködését.

Elmondta, hogy ezek az együttműködési megállapodások a statisztikai tevékenység ellátása érdekében kiegészítik azt a formalizált keretet, amely az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programként jelenik meg évről évre. A Hivatalnak és a hivatalos statisztikai szolgálat szerveinek is többféle együttműködési megállapodásai, dokumentumai léteznek, amelyek adatok átvételére, adatok átadására vonatkoznak.

Az elmúlt évben már elindult az adminisztratív adatátvételek formájának illetve az adatgyűjtési csatornájának az egységesítése azzal, hogy a KARÁT nevű rendszer működése megvalósult a KSH oldalán. Most az együttműködési megállapodások egységes forma szerinti kialakítása immár az adatátadások szabályozásának dokumentációs háttérét is egységesítés felé mozdítja.

Ismertette a jelenlegi helyzetet, amely alapján különböző típusú megállapodások léteznek jelenleg a KSH-nál. Ennek legalapvetőbb formája, amikor a hivatalos statisztikai szolgálat egyes tagjaival készülnek megállapodások, azonban egyéb nyilvántartások gazdáival is vannak hasonló jellegű megállapodások, hiszen jelentős adminisztratív adatforrásokat kezelnek pl: KEK KH, NAV.

Mindezek mellett vannak megállapodások külső partnerekkel is, akik nem közvetlenül a hivatalos statisztika előállítói szempontjából jelentősek. Mint például a felsőoktatási intézmények.

Ezt követően rátért a hivatalos statisztika előállítását célzó megállapodásoknak az elképzelt terveire, javaslataira.

Elmondta, hogy a tapasztalatok szerint szerteágazó, heterogén a megállapodások tartalma, formája stb. A legmagasabb szintű megállapodás az, amikor közfeladat tartós átvételét vállalja a Hivatal. Példaként említette a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a KSH közötti megállapodást.

Az adminisztratív adatforrásokra vonatkozóan illetve a hivatalos statisztikai szolgálaton belül jelenleg arról van információ, amely a KSH és valamely szervezet együttműködéséről szól.

Van olyan megállapodás is, amely egy-egy konkrét együttműködésre, konkrét feladatra kötődik.

Az együttműködések között kiemelte a Magyar Nemzeti Bankkal való együttműködést is. Elmondta, hogy vannak olyan területek is, ahol nincsen együttműködési megállapodás, mégis van adatátadás.

Az adatátvételek/adatátadások esetén a megállapodásokat tekintve a gyakorlat nem egységes: Van olyan adatátvétel/adatátadás, amely szerepel az OSAP-ban és van megállapodás kötve, van amely szerepel az OSAP-ban, de nincs megállapodás kötve, olyan amely OSAP-n kívüli, de van megállapodás és van olyan, amely szintén OSAP-n kívüli és nincs megállapodás.

A fentiekre tekintettel szükséges a megállapodások szerkezeti és tartalmi elemeinek egységesítése. Ezt követően ismertette a lehetséges egységesítés szempontjait.

Elmondta, hogy a jövőben átalakul a jelenlegi OSAP rendszere. Az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program szélesebb kiterjedésű lesz, mint a jelenlegi OSAP kormányrendelet. A hivatalos statisztikai szolgálat valamennyi elsődleges és másodlagos adatforrását tartalmazni fogja. A kormányrendeletben történő szabályozás csak azon statisztikai adatgyűjtések és egyes adatátvételek esetén indokolt, ahol szükséges a tényleges adatszolgáltatási kötelezettség kimondása külön jogszabállyal.

Az adminisztratív adatforrásból történő statisztikai adatátvételek esetében az ezekhez való közvetlen hozzáférés jogalapját maga a törvényjavaslat biztosítja, annak részleteit – beleértve az átadandó metaadatok körét is – pedig az adatátadó és az adatátvevő szerv a törvénytervezet szerint kötelezően megkötendő együttműködési megállapodásban rendezik.

Ismertette az együttműködési megállapodások tervezett minimális tartalmi elemeit valamint azt, hogy az admin. forrást kezelő szervnek milyen kapcsolódó kiegészítő információkat (metaadatok) szükséges átadni a KSH részére.

Összegzésként elmondta, hogy az együttműködési megállapodások az új OSAP alapját fogják képezni, mert a jogszabály által előírt kötelezettséget kizárólag a megállapodások megkötése révén tudják a felek teljesíteni. A Hivatal célja, hogy az idén elfogadásra kerüljön egy egységes megállapodás sablon és a jövőben ez alapján kötne a KSH minden adatgazdával együttműködési megállapodást, a meglévőket pedig a sablon alapján felülvizsgálná.

Távlati cél pedig, hogy a megállapodások olyan egységes adatbázisa jöjjön létre, amely a KSH-ban jelenleg nyilvántartott adatok körét kiterjeszti a hivatalos statisztikai szolgálat minden egyes statisztikai adatfelvételére.

Előadásának zárásaként kérte az OST tagok által képviselt szervezetek támogatását és a további, szoros együttműködést a KSH-val. A KSH szeretne információkat gyűjteni az OST tagok által képviselt szervezetektől és ezeket beépítené a jövőbeni gyakorlatába. A közeljövőben szeretne a Hivatal párbeszédet kezdeményezni a hivatalos statisztikai szolgálat minden tagjával és a megállapodásoknak egy mindenki által elfogadható standard rendszerét szeretné bevezetni a 2017. évtől.

Dr. Vukovich Gabriella az előadás kiegészítéseként elmondta, hogy nem csak az együttműködési megállapodások egységesítésre törekszik a Hivatal, hanem az egész nemzeti statisztikai rendszer egységesítése a cél. Az új európai statisztikai rendelet rendkívüli módon kibővítette a nemzeti statisztikai hivatalok felelősségét két lényeges ponton. Az egyik az adminisztratív források felhasználásának köre, a másik pedig a hivatalos statisztikai szolgálat koordinációja tekintetében rótt nagy felelősséget a nemzeti statisztikai hivatalokra. Mindezeknek meg kell felelni, hiszen ahhoz, hogy rendezett formában valósuljanak meg az adatgyűjtések-adatfeldolgozások ahhoz az adatforrásoknak is rendezettnek kell lenniük. Mindezek mellett tudni és ismerni kell azt is, hogy milyen adatátvételek, milyen módon zajlanak a hivatalos statisztika előállítására érdekében. Az együttműködési megállapodások egységesítésének végső soron az a célja, hogy átlátható legyen, hogy a hivatalos statisztikai szolgálat adminisztratív adatforrásokból hogyan, milyen módon, milyen háttér információkkal, feltételekkel, technikai eszközökkel veszi át az adatokat egymástól. A cél a mindenki számára átláthatóság megteremtése.

Simon Béla (a Magyar Nemzeti Bank képviselőjeként) kérdése arra irányult, hogy ha OSAP keretében egy tisztulási folyamat fog lezajlani, tehát a közvetlen adatgyűjtésektől az adatátvételek elkülönülnek, akkor lesz-e egy közös egységes nyilvántartása az adatátvételeknek és lehet-e majd ezek teljességét látni.

Dr. Kárpáti József válaszában elmondta, hogy az új Országos Statisztikai Adatfelvételi Program tulajdonképpen csak annyiban tér el, hogy a Korm. rendelet csak egy részét fogja képezni. Az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program összeállításra és publikálásra kerül. Az egyetlen különbség az, hogy a Korm. rendeleti rész szűkülni fog a tervek szerint.

Dr. Bódi Judit (a Belügyminisztérium képviselőjeként) elmondta, hogy 2016. július 1-től nagyon sok háttérintézmény megszűnik, köztük a KEK KH is, mely beolvad a Belügyminisztériumba. Erre vonatkozóan érdeklődött, hogy érkezik-e iránymutatás a háttérintézményekkel való KSH kapcsolatra vonatkozóan.

Dr. Vukovich Gabriella elmondta, hogy a releváns változásoknál új adatgazdákkal a kapcsolatot a KSH természetesen felveszi.

Sándorné dr. Kriszt Éva felkérte Dr. Kárpáti József osztályvezető urat 3. napirend megtartására.

3. napirendi pont: A Nemzeti Statisztika Gyakorlati kódexéről szóló tájékoztatás

Dr. Kárpáti József előadásának bevezetőjében elmondta, hogy a tavalyi évben a KSH-t és a hivatalos statisztikai szolgálat néhány tagját az Európai Bizottság az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexének való megfelelés szintjével kapcsolatban auditálta, értékelt. Ezen audit eredményeként készült jelentést a KSH publikálta.

Az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe 2005-re nyúlik vissza. Bizottsági ajánlás, amely tulajdonképpen minőségi kritériumokat fogalmaz meg. Ezen időszakról kezdődően, a tavalyi évben a második értékelési szakasz zárult le. 2011-ben több módosításon esett át az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe. 2009-ben megjelent az új statisztikai rendelet és a 223/2009-es rendelet már explicite is tartalmazza a hivatkozásokat a Gyakorlati Kódexre, amely meghatározza a szervezeti, módszertani illetve az előállított termékekre vonatkozó minőségi elvárásokat 15 alapelvben. Újdonságként jelent meg a módosított 223/2009 rendelet kapcsán, hogy a Hivatalnak a széleskörű koordinációs tevékenysége körében a hivatalos statisztikába

tartozó szervezeteknél is végre kell hajtania olyan értékeléseket, amelyek egyfajta minőségi megfelelés szintjét fogják vizsgálni.

Elmondta, hogy ehhez kapcsolódóan a Peer Review 10. ajánlása fogalmazza meg a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe létrehozásának szükségességét a Központi Statisztikai Hivatal számára.

Ennek az ajánlásnak eleget téve indult meg a munka a Központi Statisztikai Hivatalban, amely a jelenleg elérhető jó gyakorlatok, nemzetközi példák alapján kialakítani tervezi egy alapelvekből és indikátorokból álló rendszert, a magyar hivatalos statisztikai szolgálat működésének vizsgálatára is.

Ezt követően bemutatta a nemzetközi gyakorlatot és ismertette az Európai Statisztikai Rendszer jövőképét és küldetését, melynek lényeges eleme a megalapozott tudományos elvek és módszerek, a harmonizált európai statisztikai program kialakítása és fejlesztése. Ezt követően az ESR Gyakorlati kódexét vázlatosan bemutatta.

Előadásának következő részében a Magyar Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexének bemutatására, ismertetésére tért át. Elmondta, hogy a bemutatásra kerülő Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex egy nagyon kezdeti fázis, kezdeti stádium. A munkák előrehaladásával, a kódex szakmai összeállítását követően, a hivatalos statisztikai szolgálaton belül széleskörű egyeztetésre bocsátják. Ennek a közös munkának az eredménye az Országos Statisztikai Tanácshoz illetve a majdan létrejövő Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testülethez kerül megvitatásra.

Ezt követően bemutatta a Kódex és a Hivatalos Statisztikai Szolgálat viszonyát, majd a Kódex felépítését. Preambulummal kezdődne a Kódex, amely alapfeltételeket fogalmaz azokra nézve, akik a hivatalos statisztikai szolgálat tagjai lehetnek. Elmondta, hogy a Kódex felépítéséhez a Vállalati Architektúra Modell szolgált alapul, majd röviden ismertette annak felépítését.

Elmondta, hogy a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjai a kódex elveinek történő megfelelés vizsgálatával kerülnek majd akkreditálásra. Ahol a megfelelés nem teljes körű, ott fejlesztési intézkedéseket fogalmaz meg az értékelt szervezet, saját maga számára. Mindezek eléréséhez, a fejlesztések figyelemmel kíséréséhez szakmai támogatást nyújt a Központi Statisztikai Hivatal illetve fórumot biztosít a tervezett Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület. Előadásának végén megköszönte a figyelmet.

Sándorné dr. Kriszt Éva elmondta, hogy a helyszínen kiosztásra került az OST 2016. évi munkaterve, melyben látható, hogy jelenleg még három ülésre kerül sor ebben az évben. A tervezett időpontok és tematika változhatnak, az kiegészíthető, bízta a testület tagjait arra, hogy javaslataikat juttassák el az OST Titkárságára **május 06-ig** az ost@ksh.hu címre.

Dr. Vukovich Gabriella a KSH Elnöke hozzá fűzte, hogy a tervezett ülések közül a szeptemberre tervezett plenáris ülés - melynek egyik fő témája az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program - időpontja „köbe van vésve”, annak érdekében, hogy a statisztikai törvényben meghatározottak alapján az adatszolgáltatók időben megismerhessék adatszolgáltatási kötelezettségeiket. Ezért kérte az OST tagok személyes részvételét.

Zárás:

Sándorné dr. Kriszt Éva megköszönte az OST tagjainak, a meghívottaknak és az előadóknak a részvételt és további jó munkát kívánva lezárta az ülést.

Budapest, 2016. április 21.

Sándorné dr. Kriszt Éva
az Országos Statisztikai Tanács elnöke

Az emlékeztetőt kapják:

Dr. Vukovich Gabriella, a KSH elnöke,

az OST tagjai és állandó meghívottjai,

Dr. Laczka Éva

Dr. Németh Zsolt a KSH elnökhelyettesei

Melléklet: 2. és 3., napirendek prezentációi